

Sinice / napotki za določanje v naravi

// Tomi Trilar

Sinice, ljudsko imenovane siničke, so splošne razširjene, gnezdiijo tudi v gnezdilnicah in pozimi jih lahko opazujemo na krmilnicah, zato so dobro poznane in priljubljene med ljudmi.

Družina sinic (Paridae) je velika družina majhnih ptic pevk (Passeriformes), ki se pojavljajo na severni hemisferi in v Afriki in v katero prištevamo 58 vrst iz 9 rodov. Vse naše vrste sinic so do nedavna pripadale rodu *Parus*, ki pa so ga razdružili na mnoge rodove in naše sinice sedaj pripadajo rodovom *Poecile* (močvirska in gorska sinica), *Lophophanes* (čopasta sinica), *Periparus* (menišček), *Cyanistes* (plavček) in *Parus* (velika sinica). Občasno se v Sloveniji pojavlja še žalobna sinica (*Poecile lugubris*), ki je razširjena v vzhodnem Sredozemlju in na Balkanu. Na severu Evrope se pojavljata še sinji plavček (*Cyanistes cyaneus*) in laponska sinica (*Poecile cinctus*). Vse druge vrste niso razširjene v Evropi.

Sinice so majhne čokate gozdne ptice s kratkim močnim kljunom. Velike so od 10,5 do 14,5 cm. Samcev in samic ne moremo ločiti na prvi pogled, le pri veliki sinici (*Parus major*) ju razlikujemo po debelini črne črte na prsih in trebuhu, ki je pri samcu zelo široka.

Sinice so zelo prilagodljive, spretno in hitro učeče se ptice. Radovednost, sposobnost učenja in spretnost velike sinice in plavčka (*Cyanistes caeruleus*) še posebej potrjujejo poročila iz Velike Britanije, kjer so se naučile preključevati plutovinasti zamašek na steklenicah za mleko, ki so jih raznašalci mleka vsako jutro puščali pred hišami. Nato so se spretno nagnile v vrat steklenice in pojedle smetano. To so počele tako pogosto, da so bili mlekarji, zaradi pritoževanja strank seveda, prisiljeni zamenjati način pakiranja in dostave mleka.

Sinice gnezdiijo v duplih. V duplo nanosijo droben mah, globelico pa posteljejo z dlakami ali perjem. So

sekundarne duplarice; izjemi sta gorska sinica (*Poecile montanus*) in čopasta sinica (*Lophophanes cristatus*), ki tudi gnezdiita v duplu, vendar si ga sami izdolbeta v trhel, od gliv načet les. Menišček (*Periparus ater*) pa za gnezdenje uporablja dupla nizko pri tleh, a tudi šture, špranje zidov in celo opuščene rove malih sesalcev v tleh.

Pozimi so sinice klateži, ki se pogosto spreletavajo v mešanih jatah in prihajajo tudi po ponujeno hrano na krmilnice. Izjema je gorska sinica, saj odrasle ostajajo pozimi zveste svojemu gnezditvenemu območju. Mladostni osebk pa se le redko pridružijo mešanim siničjim jatam in le redko jih opazimo na krmilnicah.

Velika sinica je ena najbolj razširjenih vrst in verjetno tudi med najbolj pogostimi vrstami ptic v Sloveniji. Gnezdi v vseh mogočih bivališčih, v vseh tipih gozdov in grmišč, v vrtovih, parkih, sadovnjakih, vse do drevesne meje, kjer je le dovolj dupel za gnezdenje in žuželčje hrane za zarod. Plavček je pogost v listnatih in mešanih gozdovih, logih in sadovnjakih, izogiba pa se čistih sestojev iglavcev. Menišček živi pretežno v iglastih in mešanih gozdovih od nižin do drevesne meje, najdemo ga tudi v parkih in listnatih gozdovih s primesjo iglavcev. Močvirska sinica (*Poecile palustris*) je splošno razširjena nižinska vrsta, ki je vezana na listnate gozdove z bogato podrastjo, kjer prevladujeta hrast in bukev. Gorska sinica je sestrška vrsta močvirske sinice in se z njo včasih tudi križa. Zaradi njune velike podobnosti ju lahko razlikujemo le po izbiri gnezdišča ter po petju in oglašanju (razlikovanja se lahko naučite s pomočjo zvočnega ceđeja Gozdne ptice Slovenije, ki ga je izdal Prirodoslovni muzej Slovenije). Na splošno velja, da se gorska sinica pojavlja v višjih nadmorskih višinah kot močvirska.

1: Plavčka lahko velikokrat vidimo na drevesu, kjer se spretno giblje po vejah in med listjem, ko išče hrano. V zimskem času ga bomo lahko opazili na krmilnicah, rad pa se prehranjuje tudi na lojnih pogačah in loju.
foto: Gregor Bernard

Veliko užitkov pri opazovanju!